

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/diplomacy. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Foreign Affairs for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/dyplomacja. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Nota informacyjna nt. orzecnictwa Trybunału nr 219

Czerwiec 2018 r.

O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd p. Irlandii – skarga nr 44460/16

Wyrok z 07.06.2018 r. [Piąta Sekcja]

Art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji¹

Art. 1 zd. 3 Protokołu nr 1

Uregulowanie sposobu korzystania z własności

Tymczasowy zakaz komercyjnych połowów larw omułków w celu wypełnienia dyrektyw Unii Europejskiej: *brak naruszenia*

Fakty – Skarżąca spółka zajmuje się hodowlą omułków w porcie Castelmaine, uzyskując corocznie wymagane licencje i zezwolenia. Port został objęty dwiema dyrektywami UE mającymi na celu ochronę środowiska.

W grudniu 2007 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie *Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Irlandii* ([C-418/04](#)ⁱ), stwierdzając, że Irlandia nie zrealizowała swych obowiązków wynikających ze wspomnianych dyrektyw. W świetle tego wyroku władze uznały, że z punktu widzenia prawa nie jest możliwe zezwolenie na działalność komercyjną w porcie Castlemaine do czasu wykonania niezbędnych ocen. Zakazały więc połowów larw omułków od czerwca 2008 r. W październiku 2008 r., w rezultacie zakończonych powodzeniem negocjacji między rządem a Komisją Europejską, skarżąca spółka mogła wznowić połowy larw omułków, jednakże zostały już one zdziesiątkowane przez naturalnych drapieżników. Ponieważ omułki potrzebują dwóch lat, by dorosnąć i osiągnąć dojrzałość, skarżąca spółka poniosła straty finansowe w 2010 r., nie mając omułków na sprzedaż.

Skarżąca spółka wytoczyła powództwo o odszkodowanie przeciwko Państwu, które nie przyniosło powodzenia.

¹ Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm.).

Prawo – art. 1 Protokołu nr 1: Skarga mieści się w zakresie art. 1 Protokołu nr 1, gdyż sprawa dotyczy „mienia”, a mianowicie prowadzonej przez skarżącą spółkę działalności gospodarczej w obszarze akwakultury. Czasowy zakaz nałożony na część działalności skarżącej spółki, który należy postrzegać jako ograniczenie nałożone na zezwolenie i związane z nim zwykłe prowadzenie działalności gospodarczej, stanowił ingerencję w prawo do poszanowania mienia skarżącej spółki, w tym interesów gospodarczych związanych z jej działalnością gospodarczą. Skarga jest zatem dopuszczalna. Inaczej niż w skargach wcześniej rozstrzyganych przez Trybunał, w obecnej sprawie przedmiotowe zezwolenie, które podlegało warunkom, nie zostało cofnięte ani uchylone. Ingerencja miała więc charakter „uregulowania sposobu korzystania z własności”.

Co się tyczy kwestii zgodności ingerencji z prawem, w sprawie nie zachodziły wątpliwości co do charakteru i zakresu ograniczeń zastosowanych wobec portu w 2008 r. ani co do ich podstawy prawnej. Skarżąca spółka pozostawała w stałym kontakcie z rządem i była informowana o wszystkich istotnych zmianach. Nie twierdzono, że skarżąca spółka – podmiot gospodarczy aktywny od wielu lat w sektorze akwakultury – nie była świadoma przedłużającego się etapu postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, w którym uczestniczyła Komisja Europejska i pozwane Państwo, czy też wyroku TSUE stwierdzającego naruszenie.

Celem ingerencji była najwyraźniej ochrona środowiska, a podjęte zaskarżone środki miały zapewnić przestrzeganie przez pozwane Państwo jego zobowiązań na gruncie prawa UE, co stanowiło uprawniony cel w interesie ogólnym o dużym znaczeniu.

Ponieważ pozwane Państwo nie zostało całkowicie pozbawione możliwości decydowania co do sposobu osiągnięcia zgodności z właściwą dyrektywą UE i wyrokiem TSUE, nie miało zastosowanie domniemanie równoważnej ochrony określone w wyroku w sprawie *Bosphorus*.

Co do uzasadnienia ingerencji – skarżąca spółka prowadziła działalność komercyjną podlegającą ścisłym i szczegółowym uregulowaniom władz krajowych i funkcjonowała zgodnie z warunkami określanymi w udzielanych corocznie zezwoleniach. Obejmowało to też warunek, że nie jest dozwolony połów larw omułków w obszarze, w którym działalność taka została zakazana przez ministra. Ponadto, dla oceny Trybunału istotne było jednogłośnie stwierdzenie przez Sąd Najwyższy, że – w świetle uznania przez TSUE, że Irlandia nie wypełniła swych zobowiązań na podstawie prawa UE – brak było podstaw prawnych dla powstania po stronie skarżącej spółki uprawnionego oczekiwania, że w 2018 r. uzyska ona pozwolenie na prowadzenie działalności jak dotychczas.

Po drugie, skarżąca spółka była podmiotem komercyjnym, a zatem nie może powołać się na brak jakiejkolwiek wiedzy na temat stosownych przepisów i zmian. Przeciwnie, można było oczekiwać, że wykaże ona wysoki stopień ostrożności przy realizacji swej działalności i przy ocenie ryzyk, które mogą się z nią wiązać. Niemniej jednak skarżąca spółka zakupiła nową łódź w maju 2008 r., choć co najmniej od grudnia 2007 r., kiedy to zapadł wyrok TSUE ws. naruszenia, powinna była być świadoma ryzyka możliwej przerwy w swej zwykłej działalności handlowej.

Ponadto Trybunał nie miał podstaw, by uznać za udowodnione, że utrata zysków skarżącej spółki w 2010 r. stanowiła nieuniknioną i niemożliwą do ograniczenia konsekwencję czasowego zamknięcia portu w 2008 r. Działalność skarżącej spółki nie została całkowicie przerwana w 2008 r., a Państwo zdołało osiągnąć porozumienie z Komisją umożliwiające podjęcie na nowo połowów larw omułków znacznie wcześniej, to jest od października 2008 r. Choć nie zapobiegło to późniejszemu odnotowaniu strat w stosunku do 2008 r., w następnym roku skarżąca spółka mogła na nowo podjąć swą zwykłą działalność.

To, że stwierdzono, że pozwane Państwo nie wypełniło swych obowiązków na podstawie prawa UE, nie może być traktowane – na potrzeby art. 1 Protokołu nr 1 – jako pomniejszające wagę celów zakwestionowanej ingerencji bądź obniżające znaczenie, jakie należy im przypisać. Przed wydaniem wyroku przez TSUE trudno było przewidzieć, w jaki sposób pozwane Państwo mogło znać zakres oraz skutki naruszenia stwierdzonego tym wyrokiem. Trybunał nie dostrzegał podstaw dla dokonywania ponownej oceny technicznej przeprowadzonej przez wyspecjalizowane władze, które wykluczyły możliwość wcześniejszego otwarcia portu. Mimo że oceny oddziaływania na środowisko w końcu wykazały, że całkowity zakaz nie jest konieczny, w świetle prawa UE pozwane Państwo musiało opierać się na udowodnieniu braku zagrożenia, a nie na braku udowodnienia zagrożenia. Władzom krajowym przysługuje szeroki margines oceny w odniesieniu do osiągnięcia na poziomie krajowym i w akceptowalnych ramach czasowych stanu zgodności z zobowiązaniami państwa na podstawie prawa UE. Chociaż skarżąca spółka uważała za nieprawidłowe, a nawet arbitralne to, że jeden rodzaj działalności (połów larw omułek) został, a inny podobny rodzaj działalności (zbiory dojrzałych małży) nie został zakazany, jednak w pierwszej kolejności to do władz krajowych należy podjęcie decyzji, w ramach przysługującego im marginesu oceny, co do charakteru i zakresu wymaganych środków. Zastosowany częściowy, a nie całkowity, zakaz działalności komercyjnej w porcie był raczej na korzyść niż na szkodę skarżącej spółki.

Podsumowując, Trybunał nie był przekonany, że zaskarżona ingerencja stanowiła nadmierny indywidualny ciężar nałożony na skarżącą spółkę, ani też nie był przekonany, że pozwane Państwo nie zdołało osiągnąć sprawiedliwej równowagi między ogólnym interesem społecznym a ochroną praw indywidualnych.

Rozstrzygnięcie: brak naruszenia (jednogłośnie).

Trybunał stwierdził ponadto jednogłośnie brak naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji w odniesieniu do długości trwania postępowania krajowego.

(Zobacz także *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi p. Irlandii* [Wielka Izba], skarga nr 45036/98, wyrok z 30 czerwca 2005 r., [Nota informacyjna nr 76](#); *Malik p. Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr [23780/08](#), wyrok z 13 marca 2012 r.; a także *Avotiņš p. Łotwie* [Wielka Izba], skarga nr 17502/07, wyrok z 23 maja 2016 r., [Nota informacyjna nr 196](#)ⁱⁱ)

© Council of Europe/European Court of Human Rights
Niniejsze streszczenie przygotowane przez Kancelarię nie wiąże Trybunału.

Link do [Not informacyjnych nt. orzecznictwa](#)

ⁱ Tekst wyroku w języku polskim jest dostępny na stronie:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62004CJ0418&from=FR>

ⁱⁱ Tekst w języku polskim jest dostępny na stronie:

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-175433>